



מתורתו של צדיק אביך ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת ויחי תשפ"ג

סיבת אריכות הגלות

חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב (בראשית מט יב). הפונה בזה, דבא להוכיח את ישראל, דמי מאריך הגלות הם עונותיהם, שאינם רוצים לשוב בתשובה, שהיה להם לדעת דסבת אריכות הגלות הם העונות, דמאחר שהם בצער הגלות בין הגוים, זה רודה וזה מרדה וזה עושה בעברת זדון, היה להם להתבונן ולא יוסיפו לחטא, כדי שישבו ה' מחרון אפו ויגאלם מיד. אבל בעונותינו הרבים מאחר שהם בצרת הגלות ואפלו הכי מחזיקים ברשעם, בזה מוסיפים חרון אף לפניו יתברך ומאריך הגלות, שאם עשו תשובה בלב נשבר, מיד היו נגאלים בלי שום עכבה, כמו שכתוב (מלאכי ג ז) 'שובו אלי ואשובה אליכם', דהינו דכשתשובו אלי מיד גם אני אשובה אליכם בלי שום עכבה:

וזהו שאמר חכלילי עינים מיין, דהינו אפלו אתם רואים שהקדוש ברוך הוא מלא דין עליכם עד שענינו אדמים בחרון אף עליכם, מכל מקום אם תשובו בלב נשבר ותלבנו עצמכם ותתפללו לפניו ותבקשו ממנו מחילה וסליחה, מיד העינים שלו יתברך שהיו אדמים כיון מצד הדין, מיד יחזרו זכים ולבנים יותר מן החלב מצד החסד והרחמים, שיתמלא עליכם רחמים ויגאל אתכם מיד. וזהו שאמר ולבן שנים מחלב, דהינו לבון וטהרת לבבכם ופיכם, זה גורם שענינו יתברך יחזרו זכים יותר מחלב, ויתמלא עליכם חסד ורחמים:

(מחשוף הלבן פרשת ויחי)

אל יתיאש מהגאולה

אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו או דדו או בן דדו יגאלנו וג' (ויקרא כה טח-ט). אפשר לרמוז, דאלה הפסוקים רומזים על ארך הגלות, שלא יקוצו בני ישראל בארך הגלות ולא יתיאשו מן הגאולה חס ושלום (סנהדרין צז:), כי הקדוש ברוך הוא אמת ודבריו אמת, ולא יפר את בריתו שהבטיחם לפדותם. ומכמה אנפי יש בטחון לגאלתנו: חדא, דיעשה הקדוש ברוך הוא למען שמו הגדול המחלל בגוים, כמו שכתוב (יהושע ז ט) 'ומה תעשה לשמך הגדול, משום דאין השם שלם עד שיבוא משיח צדקנו, וכמו שכתוב (ישעיה מח יא) 'למעני למעני אעשה, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קטו א) 'לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד'. ועוד, אמרו חכמים (מדרש תנחומא כי תצא יא), אין הכפא שלם עד שיבוא משיח צדקנו, שגאמר (שמות יז טו) 'כי יד על כס יה'. והכפא יש לו ארבע רגלים, שלש הם אבות העולם, והרביעית היא דוד המלך עליו השלום, והחסר הוא של דוד המלך עליו השלום. ואפשר, דלזה נרמז בנביא (מלכים ב' יט לד) 'נגנתי על

העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי. ועל זה גם כן נאמר (עמוס ט יא) 'אקים את סכת דוד הנפלת. והאל יראה ברחמי צער דוד המלך עליו השלום, ויקרב קץ גאלתנו. זאת ועוד, יראה הקדוש ברוך הוא בצרת מלך המשיח, דמצטער בייסורין בשביל עונות בני ישראל באותו עולם (סנהדרין צג:). ועוד, יראה הקדוש ברוך הוא בצער השכינה, שהיא בצער גדול יותר מדי. זאת ועוד, אם יש צדיקים בדור שמוסרים עצמם על צער השכינה, ואינם מחזיקים טובה לעצמם, המשימים עצמם כשירים. זאת ועוד, אם נתעוררו ישראל ועשו תשובה (יומא פו. סנהדרין צז:):

ישראל יגאלו אף שנראה להפך

וזהו פונת הפסוקים: אחרי נמכר גאלה תהיה לו, מדבר על קהל ישראל ואומר, אף על פי שאתה רואה עם ישראל נמכר בגלות ונתארך הרבה זמן הגאולה, אל תתיאש מן הרחמים כי סוף סוף גאלה תהיה לו. והנה נמכר במלוי גימטריא 'עמי קהל ישראל', לרמז דעל גלות ישראל מדבר:

הקב"ה יגאלם למען שמו

ומנחם אותם ומדבר על לבם שכמה דברים יש שהם סבה לגאולה. הראשונה, אחד מאחיו יגאלנו, אחד הוא הקדוש ברוך הוא שהוא אחד ומיוחד מאחיו, לפי שהקדוש ברוך הוא קרא לישראל אחים, שנאמר (תהלים קכב ח) 'למען אחי ורעי', וכיון שהקדוש ברוך הוא וישראל נקראים אחים, המיוחד שבאחים הוא הקדוש ברוך הוא. לפיכך אמר אחד מאחיו הוא הקדוש ברוך הוא המיוחד שבאחים יגאלנו, ודהינו, שיראה הקדוש ברוך הוא למען שמו, שאין השם שלם בעוד ישראל בגלות, ויקרב הגאולה:

הטעמים הנוספים לגאולה

זאת ועוד, או דדו אותיות 'דוד', דהינו שיראה הקדוש ברוך הוא בצער דוד המלך עליו השלום, שהוא רגל רביעית לכפא וחסר היום בגלות, יראה הקדוש ברוך הוא בצערו ויקרב הגאולה. או בן דדו, הוא 'בן דוד' שהוא משיח, יראה הקדוש ברוך הוא בצערו כמו שכתבנו, ויקרב הגאולה. או משאר בשרו, שאר ראשי תבות שכינת אל רם, דהינו שיראה הקדוש ברוך הוא לצער השכינה. אי נמי, רומז על הצדיקים שמצטערים הרבה על צער השכינה ומשימים עצמם כשירים, ועל זה מסים ממשפחתו, כלומר, אותם הצדיקים שמשמים עצמם כשירים והם ממשפחת עם ישראל, גם הם סבה לקרב הגאולה. או גדולה מכלם השינה ידו ונגאל, דהינו נתעורר העם הזה בתשובה, שזו היא השגת יד, ונגאל:

ה' ברחמי הרבים יעשה למען שמו, ויקרב ביאת משיחנו בקרוב, בעגלא ובזמן קרוב, אמן פן יהי רצון:

(פיתוחי חותם פרשת בהר)



חובה על האדם להעלות על לבבו את אורך הגלות

והענוי והבזוי שסובלים בני ישראל, ולא נסוגו אחור לומר מה להם ולצרה הזאת, רק סובלים הכל בעבור שמו יתברך ובטוחים בו שיושיעם, ואפלו תהיה הגלות ארכה עד מאד, סוף סוף הגאולה תהיה:

ומה שאין מסגלים מעשים טובים פראוי, אריכות הגלות וקשי השעבוד גרם הכל, כי אנוסים מצד הגלות הקשה והמרה והמעט שעושים במעשים טובים רב יחשב, וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (שהש"ר 10) על פסוק 'ראשך עליך כפרמל ודלת ראשך פארמל', הרש שביך כאלהיו בהר הפרמל, והדל שביך כדניאל דכתיב ביה (דניאל ה ז) 'ארגנא ילבש'. ויש להקשות, היכי דמי שיהיה הרש שבישראל כאלהיו והדל כדניאל. אלא הוא הדבר אשר דברנו, דאריכות הגלות וקשי השעבוד הוא הסבה שהמעט שעושים ישראל, הרבה יחשב:

וזה הדבר עצמו שבא דוד המלך עליו השלום לומר באהבתי כי ישמע ה', דעל ארך הגלות וקשי השעבוד הוא מדבר, אהבתי כי ישמע ה' אל קולי תחנוני ראשי תבות גימטריא על הגלות [עם הכוללים], לרמוז דעל הגלות הוא מדבר. ומדבר על כללות ישראל שיהיו באחרית הימים ואומר אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני שאני מתחנן לפניו בגלותי שיראה בצרתי ובארך גלותי ויגאלני, ואני מתחנן לו בשביל מעשים טובים שבגדי, כי אני יודע שאין בגדי מעשים טובים, רק אני מתחנן לו שהדבר שיראה בו ויגאלני, הוא צרתי וארך גלותי:

וזהו שנאמר כי הטה אָזְנוֹ לִי, דהינו ראוי שיטה אָזְנוֹ לִי. ובגמי אקרא, כלומר מה שאני קורא לה' שיגאלני, לא בשביל זכיות שבגדי רק בשביל ימי שהם ימי צרה, ימי ארך הגלות והצרה. וזהו ובגמי אקרא, דהינו אני קורא לו כי אם בשביל ימי שהם ימי רעה, בשבילם אני קורא לה', לפי שימי הגלות ארפים וכלם ימי רעה וצרה. וזהו אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא, דהינו כל ימי הגלות כל הצרות האלה הקיפוני, ובשביל הצרות האלה אני בשם ה' אקרא ואמר אנא ה' מלטה נפשי, בשביל צרותי. וידעתי כי חנון ה' וצדיק, והגלות והצרות יהיו לי לכפרת עון, ואז אלקינו מרחם שירחם עלי ויגאלני:

(בגדי השרד, מאמר 'הא לחמא עניא')

בראשית. ראשי תבות בזכות תורה ראוייה אליה שילה יבואו. לרמוז למה שדרשו רבותינו ז"ל (ב"ב ח.) כי בזכות התורה יבוא משיח צדקנו, שנאמר (הושע ח י) 'גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם'. וחובה על כל אדם אשר בשם ישראל יבנה להעלות על לבבו ארך גלותנו זה כמה מאות שנים ואנחנו לא נושענו, כי לא נגזר על הגלות רק אלף שנים הוא אלף החמישי, שנאמר (איכה א יג) 'נתנני שממה כל היום דוה' (וזהו ח"ב יז). ובעונותינו הרבים נתארך הגלות ואנו מצפים מדור לדור, ועונותינו הם הגורמים, ועל פן בעונותינו השכינה [יורדת] בכל יום מדחי אל דחי, כמו שנאמר (ישעיה נ א) 'ובפשעיהם שלחה אפכם'. וכיון שהכל תלוי בעסק התורה לשמה, מפני מה הדבר תלוי בידינו ואנחנו מונעים הטוב ממנו ומאריכים הגלות עלינו ועל שכינת עזנו:

והנה בפרט בעל התשובה אשר גרם בעונותיו להוסיף ארך הגלות, צריך לשקד על דלתות אל יומם ולילה לתקן את אשר עות, וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, ואולי על די תורתו לשמה יגרם לקרב קץ הגאולה ויזכו רבים על ידו. ובא הרמז על נכון בראשית הרומזת לתשובה, צריך בעל תשובה אחרי שובו לעסק בתורה יומם ולילה לשמה, כי בזכות תורה ראוייה אליה שילה יבואו:

(נגזי המלך, תיקון התשובה אות ג)

בקשת דוד המלך על אריכות גלות האחרונה

אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני (תהלים קטז, א)

אי נמי, מה שאמר אהבתי כי ישמע ה', מדבר על הגלות הנה הארפה, שצפה דוד המלך עליו השלום ברוח הקדש שותהיה הגלות ארכה. וצפה שבני ישראל שיהיו באחרית הימים אינם ראויים לגאולה מצד שאין בידם מעשים טובים. אבל ראה צרת הגלות והאריכות שלה, והשעבוד

הידה שבועית: איזו ענה אומר דינו לעשות שיתמלא ה' רחמים על ישראל ויגאל אותם מיד?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

פרשת כי תצא:

ה' שמואל צבי טפר מאלעד.

